

Bruxelles, 12 februarie 2021
REV2 – înlocuiește avizul (REV1) din
data de 27 aprilie 2018

AVIZ CĂTRE PĂRȚILE INTERESATE

RETRAGEREA REGATULUI UNIT ȘI NORMELE UE ÎN DOMENIUL PIȘTEI INTERNE A ENERGIEI

La 1 februarie 2020, Regatul Unit s-a retras din Uniunea Europeană și a devenit o țară terță¹. Acordul de retragere² prevedea o perioadă de tranziție, care s-a încheiat la 31 decembrie 2020. Acordul de retragere prevedea, de asemenea, în unele cazuri, dispoziții privind separarea la încheierea perioadei de tranziție.

În cursul perioadei de tranziție, Uniunea Europeană și Regatul Unit au negociat un Acord comercial și de cooperare, care a fost semnat la 30 decembrie 2020³ și care se aplică cu titlu provizoriu de la 1 ianuarie 2021⁴.

Tuturor părților interesate, în special operatorilor economici, li se amintește situația juridică aplicabilă de la încheierea perioadei de tranziție, având în vedere Acordul comercial și de cooperare (Partea A de mai jos). În prezentul aviz se explică, de asemenea, normele aplicabile Irlandei de Nord de la încheierea perioadei de tranziție (Partea B de mai jos).

Nota bene! Prezentul aviz nu se referă la normele UE privind

- comercializarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră;
- serviciile financiare;
- garanțiile de origine și certificarea instalatorilor;
- TVA și accize.

Pentru aceste aspecte, sunt în curs de elaborare sau au fost publicate alte avize.

¹ O țară terță este o țară care nu este membră a Uniunii Europene.

² Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (JO L 29, 31.1.2020, p. 7) („Acordul de retragere”).

³ Acord comercial și de cooperare între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pe de altă parte, JO L 444, 31.12.2020, p. 14.

⁴ JO L 1, 1.1.2021, p. 1.

A. SITUAȚIA JURIDICĂ DE LA ÎNCHEIEREA PERIOADEI DE TRANZIȚIE

Începând cu 1 ianuarie 2021, acquis-ul UE privind piața internă a energiei⁵ nu se mai aplică Regatului Unit și pe teritoriul acestuia⁶.

Acest lucru are în special următoarele consecințe:

1. COMPENSAȚIILE DINTRE OPERATORII DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM (OTS)

Regulamentul (UE) nr. 2019/943⁷ stabilește principiile privind un mecanism de compensare între operatorii de transport și de sistem și privind tarifele aplicate pentru accesul la rețele.

Pe baza acestor principii, Regulamentul (UE) nr. 838/2010 al Comisiei⁸ prevede că OTS din UE primesc o compensație pentru găzduirea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică în rețelele lor. Această compensație înlocuiește tarifele explicite pentru utilizarea liniilor de interconexiune.

În ceea ce privește importurile și exporturile de energie electrică din țări terțe, Regulamentul (UE) nr. 838/2010 al Comisiei⁹ prevede plata unei taxe de utilizare a sistemului de transport pentru toate importurile și exporturile de energie electrică preconizate din toate țările terțe care nu au adoptat un acord în virtutea căruia se aplică legislația Uniunii.

Articolul ENER.13 alineatul (3) din Acordul comercial și de cooperare prevede că fiecare parte ia măsurile necesare pentru a asigura încheierea cât mai curând posibil a unui acord multipartit referitor la compensarea costurilor găzduirii fluxurilor transfrontaliere de energie electrică între operatorii de transport și de sistem care participă la mecanismul de compensare între operatorii de sisteme de transport instituit prin Regulamentul (UE) nr. 838/2010 al Comisiei și operatorii de transport și de sistem din Regatul Unit.

Acordul multipartit urmărește să asigure: (i) faptul că operatorii de transport și de sistem din Regatul Unit sunt tratați în mod echivalent cu un operator de transport și de sistem

⁵ Directiva (UE) 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică, JO L 158, 14.6.2019, p. 125; Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, JO L 211, 14.8.2009, p. 94; Regulamentul (UE) 2019/942 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei, JO L 158, 14.6.2019, p. 22; Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică, JO L 158, 14.6.2019, p. 54; Regulamentul (UE) 2019/941 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice, JO L 158, 14.6.2019, p. 1; Regulamentul (CE) nr. 715/2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale, JO L 211, 14.8.2009, p. 36; Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, JO L 163, 15.6.2013, p. 1.

⁶ În ceea ce privește aplicabilitatea anumitor norme privind piața internă a energiei în Irlanda de Nord, a se vedea partea B din prezentul aviz.

⁷ Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică, JO L 158, 14.6.2019, p. 54.

⁸ Regulamentul (UE) nr. 838/2010 al Comisiei din 23 septembrie 2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatorii de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport, JO L 250, 24.9.2010, p. 5; a se vedea în special partea A, punctele 2 și 3 din anexă.

⁹ Partea A punctul 7 din anexa la Regulamentul (UE) nr. 838/2010 al Comisiei.

dintr-o țară care participă la mecanismul de compensare între operatorii de sisteme de transport și (ii) faptul că tratamentul aplicat operatorilor de transport și de sistem din Regatul Unit nu este mai favorabil decât cel care s-ar aplica unui operator de transport și de sistem care participă la mecanismul de compensare între operatorii de sisteme de transport.

2. INTERCONECTIVITATEA

Legislația UE privind piața gazelor și energiei electrice stabilește norme privind calcularea și alocarea capacității de interconexiune și prevede mecanisme pentru a facilita punerea în aplicare a acestor norme. Mai precis:

- Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei¹⁰ stabilește o platformă unică de alocare a capacităților de interconexiune pe piața pe termen lung de care dispun OTS. Acesta oferă un punct de contact central pentru participanții la piață pentru rezervarea capacităților de transport pe termen lung pe întreg teritoriul UE.
- Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei¹¹ instituie platformele de echilibrare europene pentru schimbul de produse de echilibrare standard. Ca puncte de contact unice, acestea permit OTS din UE să obțină energia de echilibrare în cel mai scurt timp de la nivel transfrontalier.
- Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei¹² stabilește procesul de cuplare unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice pentru piețele de energie electrică din UE. Acesta sprijină participanții la piață în organizarea tranzacțiilor transfrontaliere cu energie electrică angro aproape de livrare. Cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice reprezintă instrumentul principal pentru integrarea pieței interne a energiei electrice a UE. Regulamentul (UE) 2015/1222 prevede, de asemenea, cerințe comune privind numirea operatorilor pieței de energie electrică desemnați (OPEED) în contextul cuplării piețelor. Sarcinile acestora includ primirea ofertelor de la participanții la piață, responsabilitatea generală pentru corelarea și alocarea ofertelor în conformitate cu rezultatele cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice, publicarea prețurilor și decontarea și compensarea contractelor rezultate din tranzacții în conformitate cu acordurile și normele relevante ale participanților. OPEED au dreptul de a-și oferi serviciile în alte state membre decât cele în care sunt desemnați.

Articolele ENER.13, ENER.14, ENER.15 și ENER.19 din Acordul comercial și de cooperare oferă un cadru pentru elaborarea acordurilor și a procedurilor tehnice care să asigure utilizarea eficientă a liniilor de interconexiune de energie electrică și a conductelor de interconectare pentru gaze dintre Uniune și Regatul Unit și prevăd mecanisme care facilitează punerea în aplicare a acestora. Cu toate acestea, acordurile respective nu pot implica și nu pot presupune participarea operatorilor de transport și de

¹⁰ Articolele 48-50 din Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, JO L 259, 27.9.2016, p. 42.

¹¹ Articolele 19-21 din Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei din 23 noiembrie 2017 de stabilire a unei linii directe privind echilibrarea sistemului de energie electrică, JO L 312, 28.11.2017, p. 6.

¹² Capitolele 5 și 6 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, JO L 197, 25.7.2015, p. 24.

sistem din Regatul Unit la procedurile Uniunii legate de utilizarea conductelor de interconectare pentru gaze¹³.

Excluderea de la participare se aplică în ceea ce privește platforma unică de alocare a capacităților de interconexiune pe piața pe termen lung, platformele europene de echilibrare și cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice. În plus, OPEED situați în Regatul Unit au devenit operatori din țări terțe și nu mai au dreptul să efectueze servicii de cuplare a piețelor în UE.

3. COORDONAREA OPERĂRII SISTEMULUI

Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei¹⁴ le impune OTS să stabilească regiuni de operare a sistemului. În plus, Regulamentul (UE) 2019/943 al Comisiei¹⁵ le impune OTS dintr-o regiune de operare a sistemului să înființeze un centru de coordonare regional până la 1 iulie 2022. Centrele de cooperare regionale îi vor ajuta pe OTS, printre altele, să gestioneze mai bine congestiile sistemelor lor și să amelioreze calcularea capacităților pe liniile lor de interconexiune.

De la 1 ianuarie 2021, regiunile de operare a sistemului nu mai acoperă Regatul Unit. În consecință, OTS din Regatul Unit nu pot participa la centrele de cooperare regionale. Acest lucru nu aduce atingere posibilității de cooperare tehnică între centrele de cooperare regionale și OTS din Regatul Unit.

4. COMERCIALIZAREA ENERGIEI ELECTRICE ȘI A GAZELOR

Regulamentul (UE) nr. 1227/2011¹⁶ interzice abuzurile de piață pe piețele angro de energie electrică și gaze din UE. Pentru urmărirea penală eficace a abuzurilor de piață, articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 prevede obligația participanților la piață cu sediul în UE să se înregistreze la autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei de care aparțin. Participanții la piață din țări terțe au obligația să se înregistreze la autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei din statul membru în care își desfășoară activitatea.

De la 1 ianuarie 2021, participanții la piață cu sediul în Regatul Unit au devenit participanți dintr-o țară terță. În consecință, în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, participanții cu sediul în Regatul Unit care doresc să continue să tranzacționeze produse energetice angro din UE trebuie să se înregistreze la

¹³ A se vedea, pentru energie electrică, articolul ENER.13 alineatul (2) și, pentru gaze, articolul ENER.15 alineatul (3) din Acordul comercial și de cooperare. În ceea ce privește sistemele de transport al gazelor, în prezent, acordurile comerciale elaborate de OTS pentru a se conforma obligațiilor care le revin în temeiul Regulamentului (UE) 2017/459 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor nu sunt „proceduri ale Uniunii” în sensul Acordului. Acest lucru nu aduce atingere statutului oricăror proceduri sau acorduri viitoare care ar putea fi elaborate.

¹⁴ Regulamentul (UE) 2017/1485 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, JO L 220, 25.8.2017, p. 1.

¹⁵ Articolele 34-47 din Regulamentul (UE) 2019/943.

¹⁶ Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, JO L 326, 8.12.2011, p. 1 (REMIT).

autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei din statul membru în care își desfășoară activitatea. În conformitate cu articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, formularul de înscriere trebuie transmis înaintea efectuării unei tranzacții care trebuie raportată.

Articolul ENER.7 din Acordul comercial și de cooperare prevede că părțile trebuie să coopereze pentru a detecta și a preveni tranzacțiile bazate pe informații privilegiate și pe manipularea pieței și, după caz, pot face schimb de informații, inclusiv cu privire la activitățile de monitorizare a pieței și de asigurare a respectării legislației.

5. INVESTIȚII ÎN OPERATORI DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM

Directiva (UE) 2019/944¹⁷ și Directiva 2009/73/CE¹⁸ prevăd certificarea OTS. În conformitate cu articolul 53 din Directiva (UE) 2019/944 și cu articolul 11 din Directiva 2009/73/CE, certificarea unui OTS care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-o țară terță este supusă unor norme specifice. Mai precis, directivele prevăd obligația statelor membre și a Comisiei de a evalua dacă acordarea certificării operatorului de transport și de sistem în cauză – care este controlat de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe țări terțe – pune în pericol siguranța alimentării cu energie a statului membru și a UE.

De la 1 ianuarie 2021, OTS controlați de către investitori din Regatul Unit sunt considerați drept OTS controlați de persoane dintr-o țară terță. Pentru a-și putea continua activitatea în UE, acești OTS au nevoie de o certificare în conformitate cu articolul 53 din Directiva (UE) 2019/944 și cu articolul 11 din Directiva 2009/73/CE. Statele membre pot refuza certificarea atunci când acordarea acesteia pune în pericol siguranța alimentării statului membru.

6. CONDIȚIILE DE ACORDARE ȘI FOLOSIRE A AUTORIZAȚIILOR DE PROSPECTARE, EXPLORARE ȘI EXTRACȚIE A HIDROCARBURILOR

Directiva 94/22/CE¹⁹ stabilește normele privind autorizarea prospectării, explorării și extracției hidrocarburilor. Aceasta asigură, printre altele, faptul că procedurile sunt deschise tuturor entităților și că autorizațiile sunt acordate pe baza unor criterii obiective și publicate. În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 94/22/CE, statele membre pot refuza, din motive de siguranță națională, să permită accesul și exercitarea acestor activități oricărei entități care este efectiv controlată de țări terțe sau de resortisanți ai țărilor terțe.

De la 1 ianuarie 2021, articolul 2 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 94/22/CE se aplică în cazul autorizațiilor care au fost acordate unei entități sau solicitate de o entitate care este efectiv controlată de Regatul Unit sau de resortisanți ai Regatului Unit.

¹⁷ Directiva (UE) 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică, JO L 158, 14.6.2019, p. 125.

¹⁸ Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, JO L 211, 14.8.2009, p. 94.

¹⁹ Directiva 94/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind condițiile de acordare și folosire a autorizațiilor de prospectare, explorare și extracție a hidrocarburilor, JO L 164, 30.6.1994, p. 3.

B. NORMELE APLICABILE ÎN IRLANDA DE NORD DE LA ÎNCHEIEREA PERIOADEI DE TRANZIȚIE

De la încheierea perioadei de tranziție se aplică Protocolul privind Irlanda/Irlanda de Nord („Protocolul I/IN”)²⁰. Protocolul I/IN este supus consimțământului periodic exprimat de Adunarea Legislativă a Irlandei de Nord, iar perioada inițială de aplicare este de 4 ani după încheierea perioadei de tranziție²¹.

Protocolul I/IN face ca anumite dispoziții ale dreptului UE să fie aplicabile inclusiv Regatului Unit și pe teritoriul acestuia în ceea ce privește Irlanda de Nord. În cadrul Protocolului I/IN, UE și Regatul Unit au convenit, în plus, că în măsura în care normele UE se aplică Regatului Unit și pe teritoriul acestuia în ceea ce privește Irlanda de Nord, aceasta din urmă este tratată ca și cum ar fi un stat membru²².

Protocolul I/IN prevede că anumite norme privind piețele angro de energie electrică se aplică Regatului Unit și pe teritoriul acestuia în ceea ce privește Irlanda de Nord²³.

Aceasta înseamnă că trimiterile la UE din părțile A și B ale prezentului aviz, în măsura în care se aplică generării, transmiterii, distribuției și aprovizionării cu energie electrică, comerțului cu energie electrică angro sau schimburilor transfrontaliere de energie electrică²⁴, trebuie înțelese ca incluzând Irlanda de Nord, în timp ce trimiterile la Regatul Unit trebuie înțelese ca referindu-se numai la Marea Britanie.

Mai precis, aceasta înseamnă, printre altele, că:

- operatorii cu sediul în Irlanda de Nord sunt tratați ca operatori din Uniune în sensul mecanismului de compensare între operatorii de sisteme de transport (a se vedea secțiunea A.1 de mai sus)
- operatorii cu sediul în Irlanda de Nord sunt tratați ca operatori din Uniune în scopul platformei unice de alocare a capacităților de interconexiune pe piața pe termen lung, al platformelor europene de echilibrare și al cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice (a se vedea secțiunea A.2 de mai sus)
- dispozițiile Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 continuă să se aplice în ceea ce privește comerțul angro de energie electrică în Irlanda de Nord. Contractele și instrumentele financiare derivate pentru furnizarea sau transportul de energie electrică (dar nu de gaze) în Irlanda de Nord sunt produse energetice angro, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 (a se vedea secțiunea A.4 de mai sus)

²⁰ Articolul 185 din Acordul de retragere.

²¹ Articolul 18 din Protocolul I/IN.

²² Articolul 7 alineatul (1) din Acordul de retragere, coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din Protocolul I/IN.

²³ Articolul 9 din Protocolul I/IN și anexa 4 la respectivul protocol.

²⁴ Nu se aplică dispozițiile referitoare la piețele cu amănuntul și la protecția consumatorilor.

Cu toate acestea, Protocolul I/IN exclude posibilitatea ca Regatul Unit, în ceea ce privește Irlanda de Nord:

- să participe la procesul de luare a deciziilor și de elaborare a deciziilor Uniunii²⁵;
- să invoce principiul țării de origine sau recunoașterea reciprocă, printre altele, pentru înregistrări la o autoritate națională competentă²⁶.

Mai precis, aceasta înseamnă, printre altele, că:

- autoritatea de reglementare din Irlanda de Nord este exclusă de la participarea la Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei;
- o înregistrare la autoritatea de reglementare din Regatul Unit care acționează în ceea ce privește Irlanda de Nord nu este valabilă în UE [a se vedea articolul 7 alineatul (3) din Protocolul I/IN]. Astfel, participanții la piață care comercializează produse energetice angro trebuie să se înregistreze într-un stat membru al Uniunii.

Site-ul web al Comisiei privind normele UE în domeniul politicii energetice (<https://ec.europa.eu/energy/en/home>) oferă informații generale privind legislația Uniunii aplicabilă pieței interne a energiei. Aceste pagini vor fi actualizate cu noi informații dacă va fi necesar.

Comisia Europeană
Direcția Generală Energie

²⁵ În cazul în care este necesară realizarea unui schimb de informații sau a unei consultări reciproce, acest lucru se va realiza în cadrul grupului de lucru consultativ mixt instituit prin articolul 15 din Protocolul I/IN.

²⁶ Articolul 7 alineatul (3) primul paragraf din Protocolul I/IN.